

## THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE PHILIPPIANS

<sup>1</sup> Shíí Paul ła'íí Timótheus bílgo Jesus Christ bánaidziidíí, ínashood dawa Philippi golzeegee daagolínihíí bich'í' k'e'iilchii, ínashood yinádaadéz'iiníí ła'íí tédaat'iyehíí nlt'éégo áyílsiníí áldó' bich'í' k'e'iilchii: <sup>2</sup> Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń bílgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'aq le'. <sup>3</sup> Dahagee nohwínáshniihgee nohwich'í' goz'aq le'. <sup>4</sup> Dábik'ehn daanohwigha nohwá oshkaqahgee shíl gozhóqogo nohwá oshkaqah, <sup>5</sup> Yati' baa gozhóni dantsé daadesots'aqadí' díí jii'zhí' bee shich'odaahniigo ngohenyááhíí ba'ihénsi; <sup>6</sup> Díí nlt'éégo bígonsi, nohwijíí biyi' nlt'éégo nanohwik'í'iziid nkegonyaahíí Jesus Christ nádáhíí bijjii aqł łaile' doleeł: <sup>7</sup> Shijíidí' shíl daanohshoqohíí bigha daanohwigha díí k'ehgo nohwaa natseskees dábik'eh; ha'ásítíídá' ła'íí yati' baa gozhóni yashti'go bá sízíídá' shíí hik'e nohwíí áldó' ła'hdí' Bik'ehgo'ihí'nań bílgoch'oba'íí bee nohwiká'zhí' at'éé. <sup>8</sup> Jesus Christ bits'á'dí'go il'ijóóníí bee shíl daanoh shoqogo daanohwigha nohwaa ch'íná nshkíiníí Bik'ehgo'ihí'nań shá yígółsi. <sup>9</sup> Díí bigha nohwá oshkaqah, nohwil ídaagozigo ła'íí daagonohsaqago nohwil'ijóóníí dážhó ch'ída'izkaadyú nohwá bínágohidáh; <sup>10</sup> Áík'ehgo nlt'éégo ágot'eehíí zhá

nohwił dábik'eh doleel; ła'íi nohwíí bil da'aniigo doo nohwaa dahdaagoz'aą dago daahinoḡaa doleel, Christ nádáhíi bijijzhí'; 11 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań ízisgo at'ééhíi ch'í'nah hileehgo, ła'íi án ba'ihégozı doleelhíi bigha dábik'ehyú ádaanoht'eego Jesus Christ binawodíi bee nłt'éégo áná'ol'ijíi an'odaazliigo ánadaaht'ijigo nohwá oshkaąh. 12 Shik'íyú, shich'ı' ágódzaahíi yati' baa gozhóni yunaásyú be'ánágon'aą doleelhíi bigha shich'ı' ágódzaahíi bídaagonoıi hasht'íi; 13 Áík'ehgo Christ bigha ha'ásítííhíi siláada ízisgo nant'án yánada'iziidíi ła'íi nnee dahot'éhé dádaagolíi nt'éégo shídaagolıi; 14 Ha'ásítííhíi bigha nohweBik'ehń biláhyú shik'isyú daanliiníi láągo bi'odla' daanldzil daasilíi, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' da'itisgo doo nédaaldzid dago, ła'íi doo biini' daaháh dago yee yádaaktı'. 15 Láągo shídaayéstsaąhíi bigha shik'edaanniihgo, dagohíi ilch'ı' nadaagonıkaadgo nnee ła' Christ yaa nadaagolni'; ła'ihíi nłt'éégo shaa natsídaakeesgo Christ yaa nadaagolni': 16 Ilch'ı' nadaagonıkaadgo Christ yaa nadaagolni'ıi daazhógo ádaanii, ha'ásítíi ndi dayúweh shich'ı' nagont'og le' daasho'ńiigo: 17 Áídá' ła'ihíi bil daanshoqohíi bigha Christ yaa nadaagolni', yati' baa gozhóni bá sízıigo nshı'deltijhíi yıdaagolıhíi bigha. 18 Hago'at'éégo áídá'? Doo hago'at'ééda, da'adzaayú ndi, daazhógo ádaaniigo ndi, dagohíi da'aniigo ádaaniigo Christ baa na'goni'; áík'ehgo shíi shıl gozhóq, ła'íi dayúweh shıl gozhóq doleel. 19 Nohwi'okaąhíi ła'íi Jesus Christ biSpirit shich'oniihíi bee shiyaa gozhóq doleelgo bígonsı, 20 Doo idaayánsdzı da

doleek, áídá' doo shiini' háh dago shits'í binkááyú Christ ba'ihégoşı n'íí k'ehgo dák'ad ndi ba'ihégoşı doleekí shijíı dawa bee hasht'ııgo bikádesh'ıı, t'ah hinshnaadá' dagohíı dasiitsaa ndi. <sup>21</sup> Shíı hinshnaayúgo Christ bá hinshnaa, dasiitsaayúgo híı ihı'naa doo ngonel'aa dahíı hisht'ııh. <sup>22</sup> Dayúweh hinshnaayúgo Bik'ehgo'ihı'nań bá na'isiidíı binest'á' golııhıı k'ehgo dayúweh ídaagowa': áídá' hadíı nágodish'aahıı doo bígonsı da. <sup>23</sup> Díı nakigo goz'aanıı dázho baa natséskees, dahdisháhgo Christ bıł hishleeheıı dázho háshı'ıı; áı itisgo shıł nzhqo: <sup>24</sup> Áídá' dayúweh hinshnaahıı itisgo nohwá nzhqo. <sup>25</sup> Áık'ehgo díı bígosıtsııd, dayúweh hinshnaago daanohwigha nohwıł daagonshııı doleekgo, nohwı'odla' nıdzilgo la'ıı bee nohwıł daagozhógo dayúweh nohwá daagowahıı bee nohwich'odaashııı doleek; <sup>26</sup> Áık'ehgo nohwaa násdzaahıı bigha Jesus Christ binkááyú shaa nohwıł daagozhóq doleek. <sup>27</sup> Dáhagot'éego shich'ı' godeyaayúgo, Christ nıt'éego baa na'gonı'ıı bikısk'eh ádaanoht'eego ádaanoııı: áık'ehgo nohwaa niyáágo nohwish'ıı, dagohıı doo nohwaa niyáa da ndi, dálek't'eego natsıdaahkeesgo la'ıı. dała'a daanohwiini'go yati' baa gozhónı ch'odlaanıı bá nıdzilgo nasozııgo, la'ıı nıdzilgo bá nada'ohsiidgo nohwa'ikonsı doleek; <sup>28</sup> Nohwik'edaannııhıı doo bédaaldzid da: áı bee díıńko yıdaagoııı, áı da'ılıı daadoleekıı ádaat'ee, nohwihıı hasdáhkahıı ádaanoht'ee, áı Bik'ehgo'ihı'nań bits'á'dı'hi. <sup>29</sup> Christ daahohdlaago nohwaa godet'aa, áídá' doo daái zhá da, bá nohwiniidaagonıt'éego aldo' nohwaa godet'aa; <sup>30</sup> Shıı la'ıı nohwıı

dálekt'eego nohwi'odla' bee nadaagonlkaad,  
ágát'éégo nagonshkaadí daashoh'jì ní, lá'íi t'ah  
nagonshkaadí sha'ikodaanojsi.

## 2

<sup>1</sup> Áík'ehgo Christ bíl dała'á daandlijií bee  
bidag ádaant'eego, lá'íi híl daanjóqhií bee híl  
goyilshóqo, lá'íi Holy Spirit bíl daandliigo,  
laadaach'oba'go, <sup>2</sup> Nohwinatsekees dała'á  
ádaanojsi, dálekt'eego híl daanojhóq le', dała'ágo  
natsídaahkees, nohwiini' dała'á le', áí bee shíl  
gozhóqo ádaashinojsi. <sup>3</sup> Łaanahkaihií dagohíi  
itisgo ádesoh'niíi doo nohwhitahyú begoz'aq da  
le'; áídá' daanohtjiíge idaa daagoch'iyolba'go  
nnee lá' nohwhitisgo nkt'éégo baa natsídaahkees  
le'. <sup>4</sup> Dała'á daanohtjiíge doo daanohwízhá  
ídaa natsídaahkees da, nnee lá'ihíi aldó' baa  
natsídaahkees le'. <sup>5</sup> Christ Jesus binatsekeesíi  
be'ádaanoht'ee le': <sup>6</sup> Án Bik'ehgo'ihí'nań nlii ndi  
Bik'ehgo'ihí'nań yíl dała'á nliigo doo yotá' da  
ní: <sup>7</sup> Áídá' áí its'á'zhi' áyíidlaago kána'iziidhií  
át'ééhií k'ehgo ya'idet'aago nnee bits'í yee gozlii.  
<sup>8</sup> Áídí' nnee k'ehgo nyáágo ídaagoch'iyolba'go  
Bik'ehgo'ihí'nań yikísk'eh at'éégo da'itsaah  
yune' ch'ínyáá lək'e, tsí'ihna'áhi biká'. <sup>9</sup> Áí bigha  
Bik'ehgo'ihí'nań dázho da'itiséyú binesdaa, lá'íi  
hizhihií dawa bitisgo at'éhi bizhi' bá áyíílaa:  
<sup>10</sup> Áík'ehgo yaaká'yú lá'íi ní'gosdzán biká'yú,  
ní'gosdzán bit'ááhyú gólíníi aldó', dawa bich'í'  
daahilzhiish doleeł, Jesus bizhi' hójííge; <sup>11</sup> Ła'íi  
hadíi yádaakt'íi daantjiíge Jesus Christ dawa  
yeBik'ehń nlii daanii doleeł, Bik'ehgo'ihí'nań

nohwiTaa ba'ihégoşǝ doleełhíí bighą. <sup>12</sup> Áík'ehgo shıl daanohshóni, doo dáshınáál zhągo da, ndi k'adíí doo shınáál dadá' ndi, dábik'ehn da'dohts'ag n'íí k'ehgo, Bik'ehgo'ihí'nań daadinokşigo daadohtkidgo daanohwíí hasdánohwidi'niikíí ładaahle'go nabik'ıda'ohsiid le': <sup>13</sup> Bik'ehgo'ihí'nań bıl goyılshóóníí hádaaht'ııgo ła'íí be'ádaanoht'eego ánohwıksihíí bighą nohwiyi' na'iziid. <sup>14</sup> Doo nt'é bee nadaadoht'ıı dago, ła'íí doo łahadaadoht'áh dago baa nahkai le': <sup>15</sup> Áík'ehgo doo nohwaa dahgosit'aa dahíí ła'íí doo nchọ'go natsídaahkees dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań bichągháshé doo nt'é bighą nohwił daach'iteh dahíí bee ch'ı'nah ıdaadinokşı, nnee daanchọ'go ádaat'eehíí ła'íí dabíí zhą daabik'ehgo ádaat'eehíí bitahyú ni'gosdzán biká' nohwits'ą' dindláád; <sup>16</sup> Yati' be'ihí'naahíí nnee dawa bich'ı' bıl dahdaadołnih; áík'ehgo doo ch'éh itah nniyáá dahíí bighą, ła'íí doo da'ılıızhı' na'sızıid dahíí bighą shıl gozhóq doleeł, Christ nádáhíí bijıı. <sup>17</sup> Bik'ehgo'ihí'nań nt'éhéta baa hi'né'híí k'ehgo nohwi'odłą' baa hiné'dá' shíí baa ıdensht'ąago shidił aldó' baa hiné'yúgo, baa shıl gozhóq doleeł, ła'íí daanohwigha nohwa'ashhahdı' shıl gozhóq doleeł. <sup>18</sup> Da'áihíí bighą nohwíí aldó' nohwił daagozhóq le', sha'ashhahdı' nohwił daagozhóq le'. <sup>19</sup> Jesus nohweBik'ehn ba'oshkııgo dák'adégo Timótheus nohwich'ı' dish'aa, nohwa'ikodaaniisııhíí shıl goyılshóq doleełhíí bighą. <sup>20</sup> Dzaągee án zhą dała' bıl natséskees, án zhą nohwá nt'ééhíí hát'ıı. <sup>21</sup> Ła'ihíí dabíí nadaabi'dintl'ogıı zhą yaa natsídaakes, Jesus Christ binasdziidıı doo

yaa natsídaakees da. <sup>22</sup> Ndihií Timótheus nlt'éégo ánat'íilgo bídaagonolsi, nnee biye'híi k'ehgo yati' baa gozhóni itah bee yáhiilti'go shich'ozni'. <sup>23</sup> Hagoshá' shich'i' ágot'ee doleehí bígosílsijidgo, dagoshch'i' nohwich'i' dish'aa doleel. <sup>24</sup> La'íi shíi áldó' dét'ihégo nohwich'i' disháhgo nohwe Bik'ehn ba'oshíi. <sup>25</sup> Epaphrodítus, shik'isn, bíl na'isiidi, la'íi Bik'ehgo'ihí'na' ba' siláada bíl nshlíni, nohwich'i' nádish'aago dábik'eh shi' nsi, án shich'i' daadiso'a' n'íi, áik'ehgo hadíi bídih nshlínií shaa yihiniilgo shich'ozni'. <sup>26</sup> Án nohwaa ch'íná sili, la'íi nniihgo ba'ikodaanohsihíi bigha biini' láá. <sup>27</sup> Yóiyahgo nniih ni', dasdozhá daztsaa, áidá' Bik'ehgo'ihí'na' baa ch'ozbaad; doo dabíi zhá da, shíi áldó' shaa ch'ozbaad, doo ágát'éé dayúgo doo shil gozhóq dahíi da'itiségo doo shil naagojqo da doleel ni'. <sup>28</sup> Áik'ehgo dázho hásh'íilgo nohwich'i' de'a', nádaaholtsaaqee nohwił daagozhóq doleel, áik'ehgo shíi dá shil dégots'íid doleel. <sup>29</sup> Ái bigha nohweBik'ehn biláhyú dázho nohwił daagozhóqgo nádaadołteeh; nnee ágádaat'eehíi daadinolsi; <sup>30</sup> Án Christ yána'iziidhíi bigha dasdozhá daztsaa, bi'ihí'na' doo yaa bíl goyéé dago, hagt'éégo shich'odaahnii doleel n'íi aal shá áyíílaa.

### 3

<sup>1</sup> Iké'zhí'go shik'íiyú, nohweBik'ehn biláhyú nohwił daagozhóq le'. Da'ái baa nohwich'i' k'ena'ishchihíi doo shá nyee da, nohwił nohwá nzhqo. <sup>2</sup> Gósé k'ehgo daanliinií baa daagonohsaa, nchq'go ánádaat'íilíi baa daagonohsaa, hadíi

bikágé nailgésíí, ła'íí nohwikágé nadaaholgéés daanohwiñiihíí aldó' baa daagonohsaa. <sup>3</sup> Néé da'anii circumcise ádaabi'deszaahíí daandlii, Holy Spirit binkááyú Bik'ehgo'ihí'nañ daahohiikaah, Christ Jesus zhá baa da'ondlii, danée nohwi'at'e'íí doo bee ídaa da'ohiidlii da. <sup>4</sup> Áídá' shíí bighane golíigo ída'oshdlíí. Nnee ła' nt'é yee ída'odlíiyúgo, shíí itisgo at'ééhíí bighá ída'oshdlíí: <sup>5</sup> Gosilíídí' tsebiiskáágo circumcise áshi'delzaa ni', Israelite nshlíni, Benjamin hat'i'íí bits'á'dí', Hebrew nshlíigo shimaa hik'e shitaá bílgo Hebrew daanlii ni'; Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí baa yách'ikti'yúgo bikísk'eh ánsht'eego Pharisee nshlíi ni'; <sup>6</sup> Jews da'okaahíí dahot'éhé bee oshkaahíí baa yách'ikti'yúgo, ínashood daanliinií biniidaagonk'éégo ádaansí ni'; Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí bik'ehgo dávik'ehyú ánsht'eehíí baa yách'ikti'yúgo, doo shaa dahgoz'aa da ni'. <sup>7</sup> Ndihíí áí dawa bee sist'íid n'íí Christ bighá shich'í' doo nt'é da nasdlííhíí k'ehgo baa natseskees. <sup>8</sup> Christ Jesus sheBik'ehn bígonsíhíí dázho ílííhíí bighá dawahéhíí shich'í' doo nt'é da nasdlíí: án bighá dawahéhíí k'ihzhí' nyiiné'híí bighá bíl ch'ígódééhíí k'ehgo bíl oshtag, bidená Christ hisht'íi doleełhíí bighá, <sup>9</sup> Ła'íí Christ bíl dała'á nshlíigo shígózi doleełhíí bighá, doo Jews bich'í' begoz'aaníí bikísk'eh ánsht'eehíí bighá dashíí dávik'ehyú ánsht'ee da, áídá' Christ hoshdláahíí binkááyú zhá dávik'ehyú ánsht'ee, áí dávik'ehyú ách'ít'ééhíí Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí'hi at'éé, ko'odla'íí bee: <sup>10</sup> Christ bígonsíih hasht'íi, ła'íí binawodíí daztsaadi' naadiidzaahíí bee ch'í'nah alne'íí bígonsh'aah aldó', ba'ashhahdí'

shiniigonlt'éé doleelgo, la'íí án datsaahdá' át'éé n'íí k'ehgo ánsht'eego hasht'íí; <sup>11</sup> Hagot'éégo bígonedzaayúgo zhá nanezna' n'íí naadiikáhgee shíí áldó' itah deshleelgo hasht'íí. <sup>12</sup> Shíí doo hwahá bee shaa gonáh da, doo hwahá dázho nzhqo hishleeh da, ndi ágánsht'ee doleelhíí bigha dayúweh baa hishaal, Christ yigha hashiktíínií laashle' doleelgo. <sup>13</sup> Shik'ííyú, shíí aí doo hwahá laashle' dago bígonsi: áídá' shiké' nnááyú ágot'eehíí baa yishnahdá' dała'ágo goz'áni zhá baa hishaal, shádihyú ágot'eehíí zhá bich'í' dahnsdohgo, <sup>14</sup> Ngont'i'gee na'desdzogíí bich'í' hishwoł, aí Bik'ehgo'ihí'nań Christ Jesus biláhyú yaaká'dígo bigha nohwich'í' anííhíí honshbjiíh doleelhíí bigha. <sup>15</sup> Áík'ehgo halaa, Holy Spirit bee bayán daasiidliiníí shíí ánsht'ee dishniíhíí k'ehgo baa natsídaahiikees le': áídá' dant'éhéta lahgo baa natsídaahkeesyúgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwił ch'í'nah áile' ndi at'éé. <sup>16</sup> Ágát'éé ndi ilk'idá' bídaagosiilziidíí nłdzilgo daahóntá'go bikisk'eh ádaant'ee le'. <sup>17</sup> Shik'ííyú, dała' daanohjiigo shedaal'íí, nohwíí bikisk'eh ihí'naahíí nohwá ádaasiidlaa, áiyikisk'ehyú ádaat'eehíí daanel'íígo bídaagonolsi le'. <sup>18</sup> (Nnee láni Christ bitsi'ilna'áhi yik'edaanníihgo nadaakaihíí baa nohwiłnanágosh'nih, k'adíí shinaátú nálíídá' nagoshni': <sup>19</sup> Áí bendaagoyaago da'ilíí daadoleel, bibidíí binant'a' ádaayiksi, bik'ee ídaayágoši doleel n'íí yee ídaada'odlíí, ni'gosdzán biká' ágot'eehíí zhá yaa daabiini'.) <sup>20</sup> Áídá' néé nohwini'íí yaaká'yú goz'aa, áídí' Hasdánohwiniíhíí Jesus Christ nohweBik'ehń nádáhíí bikádaadét'íí: <sup>21</sup> Dawa dabíí yebik'ehgo áyíłsigo binawodíí yee yínel'aqahíí

k'ehgo, nohwits'í baagoch'oba' n'íí dabíí bits'í  
bits'á'dindíhíí k'ehgo lahgo ánáidle' doleeł.

## 4

<sup>1</sup> Áík'ehgo shik'íyú, dázho shıl daanohshóni,  
nohwaa ch'íná nshıj, baa shıl gozhóni daanohıj,  
nohwıı ch'ah hobıjıhıı k'ehgo hosılbaqahıı shá  
daanohıj, dázho shıl daanohshóni, nohweBik'ehn  
biláhyú nıdzılgo nasozıj. <sup>2</sup> Euódias nánoshkqah,  
Sıntiki aldó' nánoshkqah, nohweBik'ehn biláhyú  
nohwiini' lekt'ee le', dishniigo. <sup>3</sup> Dani nıl naki  
disht'éhi, ni aldó' nánoshkqah, dıı isdzané  
bich'odaannıih, áı yati' baa gozhóni baa  
na'gonı'gee bıł nada'isiid ni'; Clément holzéhi hik'e  
la'ihıı bıł nada'isiid n'ıı aldó' bıłgo, dawa naltsoos  
be'ihı'náhi biyi' bizhi' dahnagoz'aa. <sup>4</sup> Dábik'ehn  
nohweBik'ehn biláhyú nohwił daagozhóqle':  
ágánánohwiłdish'niı, Nohwił daagozhóq le'. <sup>5</sup> Dawa  
bich'ı' daanohshoonıı nıee nohwá yıdaagołı  
le'. NohweBik'ehn alhánedı' nádaal. <sup>6</sup> Doo nt'é  
bigha nohwiini' laa da le'; áıda' ihédaanohsigo  
dawa bigha Bik'ehgo'ihı'nań nádaahohkqah, nt'é  
hádaahı'iniı bıł nadaagołı'go bıdaahohkeed.  
<sup>7</sup> Áík'ehgo ilch'ı'gont'ééhıı Bik'ehgo'ihı'nań kaa  
yiné'ıı bıgoch'ıksinıı bitisgo at'éhi nohwıjıı hik'e  
nohwinatsekeesıı biyi' golııgo nkt'éego áyılı,  
Christ Jesus biláhyú. <sup>8</sup> Iké'yúhıı, shik'íyú, nt'éhéta  
da'anıihıı, nt'éhéta dilzinıı, nt'éhéta dábik'ehyú  
át'ééhıı, nt'éhéta doo nchq' zhinée dahıı, nt'éhéta  
dázho nzhoonıı, nt'éhéta nkt'éego baa ch'iniihıı;  
dázho nkt'éeyúgo, ba'ihégołı bik'ehyúgo, dıı  
baa natsídaahkees. <sup>9</sup> Shits'á'dı' bıdaagosolııdgo  
nádoné'ıı dawa, shits'á'dı' da'desots'aa n'ıı

ałdó', ła'íí be'ánsht'eehíí daah'íí n'íí, díí k'ehgo  
 ádaanoht'ee le': áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań  
 ılch'ı'gont'ééhíí kaa yiné'íí nohwił nlıj doleeł.  
 10 NohweBik'ehń binkááyú dázho shıł gozhóq,  
 k'adíí ánııta zhá shaa nohwił nádaagoyéé; da'anıı  
 shaa nohwił daagoyéé nı', ndi doo hagot'éégo  
 bıdaaneł'aa da nı'. 11 Doo nt'é bıdıh nshlıj dishnıı  
 da; hagot'éégo hinshnaahıı shıł da'ákoɦgo bıgoł'aa.  
 12 Débaagoch'oba'ágo hinshnaahıı bıgosıłsıjıd,  
 dawahá shich'ı' ch'ıda'izkaadgo hinshnaahıı ałdó'  
 bıgosıłsıjıd: da'ádzaayú ła'íí dawa bee, ná'ch'ıldıjıhıı  
 ła'íí shıńá', dawahá ch'ıda'izkaadıı ła'íí dawahá  
 bıdıh nshlıjıhıı baa shıł ch'ıgót'aa. 13 Christ  
 shinawod shá ágółsinıı bıláhyú dawa ashłéhgo  
 bınensh'aa. 14 Ágát'éé ndi shich'ı' nagontı'ogee  
 shich'odaasonı'ıı nt'ééyú ádaahdzaa. 15 Áıdá'  
 Phıllıppıgee daagonohlıni, yati' baa gozhónı dantsé  
 begodeyaago Macedónıadı' dahdıyaadá', ınashood  
 ha'ánáłséh nagoznılıı doo ła' shich'ozni' da, nohwıı  
 zhá shich'odaasonı', ıldenágo ládaadihi'né'ıı  
 zhińéégo. 16 Thessalonıca golzeegee sıdáadá' ndi  
 bıdıh nshlıjıhıı bıgha zhaali bee shich'onádaahnıih  
 nı', doo dałandı zhá da, nakıdn nı'. 17 Doo  
 nt'é shaa hi'né' háshıt'ııhıı bıgha dishnıı da:  
 láágo nohwá ınágodáhgo nohwich'ı' goldohıı  
 zhá nohwá háshıt'ıı. 18 Bıdıh nshlıj n'ıı shaa  
 hi'né' dázho bıtısgo láágo: da'áıgee dáshık'eh,  
 shich'ı' ádaasolaa n'ıı Epaphrodıtus shaińnil, áı  
 Bik'ehgo'ihı'nań baa bı'ńıılıı ıkagolchini at'éégo  
 dá bıł bik'eh, bıł gozhóqogo náıdnné'hi at'éé.  
 19 Bik'ehgohinshnań nt'é bıdıh daanoɦlınıı  
 Christ Jesus dawa ch'ıda'izkaadgo hágołdzılıı bee

nohwá ágoléh. <sup>20</sup> Bik'ehgo'ihí'nań da'ái nohwiTaa  
ba'ihégosı́ le', dahazhı́' doo ngonel'ąą dayú.  
Doleelgo at'éé. <sup>21</sup> Ínashood daantı́ı́gee Christ Jesus  
biláhyú, Gozhóó, shá daabil̄dohn̄ii. Nohwik'isyú  
bil̄ naháshtaanı́ı́, Gozhóó, daanohwik̄n̄ii. <sup>22</sup> Ínashood  
dawa, Gozhóó, daanohwik̄n̄ii, Caesar yıl̄ daagolı́ni  
ái zhá bitisgo. <sup>23</sup> NohweBik'ehń Jesus Christ  
bil̄goch'oba'ı́ı́ daanohwigha bee nohwich'ı́' goz'ąą  
le'. Doleelgo at'éé.

**The New Testament of our Lord and Saviour  
Jesus Christ  
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,  
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

**Copyright Information**

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Apache, Western

**© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files  
dated 2 Aug 2022

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049